

PRZEPISY O KOORDYNACJI SYSTEMÓW ZABEZPIECZENIA SPOŁECZNEGO OBOWIAZUJĄCE OD DNIA 01.05.2010.

(dotyczą wniosków o świadczenia rodzinne złożonych od w/w daty w państwach członkowskich Unii Europejskiej, w tym w Polsce)

Z uwagi na zamieszkanie i podjęcie zatrudnienia przez obywatela Polski poza granicami Polski, w obszarze Unii Europejskiej, sprawa świadczeń rodzinnych podlega kompetencyjnie marszałkowi województwa, w związku ze stosowaniem przepisów o koordynacji systemów zabezpieczenia społecznego tj. w przypadku wniosków złożonych od dnia 01.05.2010 – rozporządzeń Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) Nr 883/2004 (rozporządzenie podstawowe), 987/2009 (rozporządzenie wykonawcze) oraz 988/2009 (rozporządzenie zmieniające).

Zgodnie z art. 67 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) Nr 883/2004 z dnia 29 kwietnia 2004r. w sprawie koordynacji systemów zabezpieczenia społecznego (Dz. Urz. UE L 166, 30/04/2004) osoba jest uprawniona do świadczeń rodzinnych zgodnie z ustawodawstwem właściwego Państwa Członkowskiego, włącznie ze świadczeniami dla członków rodziny, którzy zamieszkują w innym Państwie Członkowskim, tak jak gdyby zamieszkiwali oni w pierwszym Państwie Członkowskim. Jednak emeryt lub rencista jest uprawniony do świadczeń rodzinnych zgodnie z ustawodawstwem Państwa Członkowskiego właściwego ze względu na emeryturę lub rentę.

Oznacza to, że **koordynacja świadczeń rodzinnych istnieje od dnia zamieszkania na terenie drugiego Państwa Członkowskiego Unii Europejskiej.**

Przykład 1 :

Matka z dzieckiem mieszka w Polsce, ojciec mieszka na terenie Holandii od dnia 15.05.2010 i podjął zatrudnienie w tym kraju od dnia 01.06.2010 – koordynacja zachodzi od dnia zamieszkania ojca na terenie Holandii tj. od 15.05.2010. W tym przypadku ustalenie państwa właściwego do wypłaty świadczeń rodzinnych odbywa się w oparciu o opisane poniżej procedury wynikające z art. 68 ust. 1 lit.a oraz jeśli to konieczne w oparciu o dodatkowe kryteria wynikające z art. 68 ust. 1 lit. b (rozporządzenie 883/2004).

Przykład 2 :

Matka z dzieckiem mieszka w Polsce, ojciec mieszka w Holandii od dnia 01.04.2010 (tj. przed 01.05.2010) i podjął zatrudnienie w tym kraju od dnia 15.05.2010 – koordynacja zachodzi od dnia 01.05.2010. Ustalenie państwa właściwego do wypłaty świadczeń również odbywa się w oparciu o procedury wynikające z art. 68 ust. 1 lit.a oraz jeśli to konieczne w oparciu o dodatkowe kryteria wynikające z art. 68 ust. 1 lit. b (rozporządzenie 883/2004).

W przypadkach, w których na podstawie ustawodawstwa więcej niż jednego Państwa Członkowskiego udzielane są świadczenia w tym samym okresie i dla tych samych członków rodziny zastosowanie mają poniższe artykuły rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) Nr 883/2004 z dnia 29 kwietnia 2004r. w sprawie koordynacji systemów zabezpieczenia społecznego (Dz. Urz. UE L 166, 30/04/2004):

Zgodnie z art. 68 ust. 1 lit.a) w/w rozporządzenia **w przypadku świadczeń wypłacanych przez więcej niż jedno Państwo Członkowskie z różnych tytułów (np. jeden rodzic wraz z dzieckiem mieszka w Polsce i nie jest aktywny zawodowo, drugi rodzic mieszka i pracuje w innym niż Polska państwie UE), kolejność pierwszeństwa jest następująca:**

- 1) prawa udzielane z tytułu zatrudnienia lub pracy na własny rachunek;
- 2) prawa udzielane z tytułu emerytury i renty;
- 3) prawa uzyskiwane na podstawie miejsca zamieszkania;

Przykład 1 :

Matka z dzieckiem mieszka w Polsce i jest nieaktywna zawodowo. Ojciec mieszka w Holandii i jest aktywny zawodowo. Pierwszym państwem właściwym do wypłaty świadczeń rodzinnych jest Holandia. Wniosek o świadczenia rodzinne, złożony przez matkę w Polsce (od dnia 01.05.2010) zostanie przekazany (wraz z odpowiednią dokumentacją) do właściwej instytucji holenderskiej w celu jego rozpatrzenia, zgodnie z art. 68 ust. 3 rozporządzenia 883/2004.

Zgodnie z art. 68 ust. 1 lit. b, ppkt i). w/w rozporządzenia **w przypadku świadczeń wypłacanych przez więcej niż jedno Państwo Członkowskie z tego samego tytułu (np. oboje rodzice są aktywni zawodowo), kolejność pierwszeństwa ustalana jest poprzez odniesienie do następujących kryteriów dodatkowych:**

lit.i).w przypadku świadczeń uzyskiwanych z tytułu zatrudnienia lub pracy na własny rachunek:

- 1) miejsce zamieszkania dzieci, pod warunkiem że taka praca jest wykonywana;
- 2) najwyższa kwota świadczeń przewidzianych przez kolidujące ustawodawstwa;

ppkt ii) w przypadku świadczeń uzyskiwanych na podstawie emerytur lub rent :

- 1) miejsce zamieszkania dzieci, pod warunkiem, że emerytura lub renta jest wypłacana na podstawie jego ustawodawstwa;
- 2) najdłuższy okres ubezpieczenia lub zamieszkania na podstawie kolidujących ustawodawstw;

ppkt iii) w przypadku świadczeń uzyskiwanych na podstawie miejsca zamieszkania :

- 1) miejsce zamieszkania dzieci;

Przykład 1 :

Matka z dzieckiem mieszka w Polsce i jest osobą aktywną zawodowo. Ojciec mieszka i pracuje w Holandii. Pierwszym państwem właściwym do wypłaty świadczeń rodzinnych jest Polska, gdyż matka w Polsce jest aktywna zawodowo i dziecko mieszka w Polsce. Świadczenia rodzinne w Polsce zostaną przyznane pod warunkiem spełniania wymogów polskiej ustawy o świadczeniach rodzinnych np. kryterium dochodowego :

- a) kryterium dochodowe jest spełnione – polskie świadczenia rodzinne zostaną przyznane i następnie sprawa zostanie przesłana do drugiego Państwa Członkowskiego UE w celu przyznania dodatku dyferencyjnego przez instytucję właściwą tego państwa (różnicy pomiędzy świadczeniem polskim a świadczeniem drugiego państwa);
- b) kryterium dochodowe nie jest spełnione – zostanie wydana decyzja odmowna ze względu na przekroczenie kryterium dochodowego polskiej ustawy i następnie sprawa zostanie przesłana do instytucji właściwej drugiego Państwa Członkowskiego w celu jej rozpatrzenia i przyznania świadczeń rodzinnych;

Zgodnie z art. 68 ust. 2 w przypadku zbiegu uprawnień, świadczenia rodzinne udzielane są zgodnie z ustawodawstwem wyznaczonym jako mające pierwszeństwo na podstawie przepisów ust.1.. Uprawnienia do świadczeń rodzinnych z tytułu innych kolidujących ustawodawstw są zawieszane do kwoty przewidzianej przez pierwsze ustawodawstwo i w odpowiednim przypadku, określany jest dodatek dyferencyjny dla sumy, która przekracza tę kwotę (...).

Jeżeli instytucja do której złożono wniosek uzna, że jej ustawodawstwo ma zastosowanie na zasadzie pierwszeństwa zgodnie z art. 68 ust. 1 i 2 rozporządzenia 883/2004, to zapewnia świadczenia rodzinne zgodnie ze stosowanym przez siebie ustawodawstwem.

Jeżeli instytucja ta uzna natomiast, że na podstawie ustawodawstwa innego państwa członkowskiego może istnieć prawo do dodatku dyferencyjnego zgodnie z art. 68 ust. 2 rozporządzenia podstawowego, niezwłocznie przekazuje wniosek do instytucji właściwej tego innego państwa członkowskiego oraz informuje o tym zainteresowanego; powiadamia ona ponadto instytucję tego innego państwa członkowskiego o swojej decyzji w sprawie wniosku oraz o kwocie wypłaconych świadczeń rodzinnych.

Jeżeli w instytucji właściwej Państwa Członkowskiego, którego ustawodawstwo ma zastosowanie, złożony zostaje wniosek o przyznanie świadczeń rodzinnych, ale nie z tytułu prawa pierwszeństwa wynikającego z przepisów art. 68 ust. 1 i 2, to zgodnie z art. 68 ust. 3 :

- a) instytucja ta niezwłocznie przekazuje taki wniosek instytucji właściwej Państwa Członkowskiego, którego ustawodawstwo ma zastosowanie z tytułu pierwszeństwa oraz informuje o tym zainteresowanego;
- b) instytucja właściwa Państwa Członkowskiego, którego ustawodawstwo ma zastosowanie z tytułu pierwszeństwa, rozpatruje taki wniosek, tak jakby został on złożony bezpośrednio do niej, a dzień, w którym wniosek taki został złożony w pierwszej instytucji, uważa się za dzień złożenia wniosku w instytucji mającej pierwszeństwo;

UWAGA :

1) Zgodnie z art. 60 ust.2 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 987/2009 z dnia 16 września 2009r. dotyczącego wykonywania rozporządzenia (WE) nr 883/2004 w sprawie koordynacji systemów zabezpieczenia społecznego (Dz. Urz. UE L 284, 30/10/2009) instytucja do której złożono wniosek (...) rozpatruje go na podstawie szczegółowych informacji dostarczonych przez wnioskodawcę i bierze pod uwagę całościową faktyczną i prawną sytuację rodziny wnioskodawcy.

Dlatego też przesłanie wszelkich niezbędnych informacji umożliwi szybkie dokonanie rozstrzygnięcia czy w danej sprawie mają zastosowanie przepisy o koordynacji oraz w oparciu, o które przepisy rozporządzeń (obowiązujące do dnia 30.04.2010 tj. 1408/71 i 574/72 czy obowiązujące od dnia 01.05.2010 tj. 883/2004, 987/2009 i 988/2009) będzie rozpatrywana sprawa.

2) Przepisy rozporządzeń nr 883/2004, 987/2009 i 988/2009 nie mają zastosowania do Szwajcarii oraz państw Europejskiego Obszaru Gospodarczego tj. Norwegii, Islandii i Liechtensteinu, do czasu podpisania przez te państwa stosownych porozumień. Oznacza to, że sprawy w których zastosowanie mają przepisy o koordynacji systemów zabezpieczenia społecznego w odniesieniu do tych państw, rozpatrywane są w oparciu o rozporządzenia 1408/71 oraz 574/72.

3) Przepisy rozporządzeń nr 883/2004, 987/2009 i 988/2009 nie mają także zastosowania do wniosków złożonych przed dniem 01.05.2010 np. sprawa została przekazana do Regionalnego Centrum Polityki Społecznej w Łodzi w miesiącu wrześniu 2010, a koordynacja powstała przed dniem 01.05.2010, wniosek o świadczenia rodzinne został złożony w ośrodku pomocy społecznej do dnia 30.04.2010 – w takiej sytuacji sprawa jest rozpatrywana w oparciu o rozporządzenia 1408/71 oraz 574/72.